

§ 16

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Katju Aron toivomusponnosta tuottavuustavoitteen toteuttamisen seurannasta

HEL 2017-010769 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon valtuutettu Katju Aron toivomusponnosta:

"Kaupunkistrategian mukaan kaupungin taloutta hoidetaan vastuullisesti, kestävästi ja tuottavasti, jotta kuntalaisten palvelut voidaan turvata pitkällä aikavälillä. Sosiaali- ja terveystoimialan keskeinen perustehtävä on terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen.

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan (§ 321 27.9.2017) strategian toteuttamista arvioidaan ja seurataan osana vuosittaista talouden ja toiminnan seurantaa. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kaupungin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Lisäksi kaupunkistrategian toteutumisen seurannalle ollaan valmistelemaan mittareita kaupunkitasolle, toimialatasolle ja palvelujen tasolle.

Myös maakunta- ja sote-uudistus edellyttävät tietotuotannon uudistamista. Osana uudistuksen valmistelua luodaan yhtenäinen mittaristo väestön hyvinvoinnin ja palvelutarpeiden arviointiin sekä palvelujen laadun, vaikuttavuuden, kustannusten ja tehokkuuden seuraamiseen. Mittareita kehitetään parhaillaan sekä Uudenmaan maakunnan valmistelussa että kansallisesti.

Tuottavuutta seurataan muun muassa vertaamalla yksikkökustannusten kehitystä suhteessa muihin pääkaupunkiseudun kuntiin valituissa palveluissa sekä tuottavuuden muutosta verrattuna edellisiin vuosiin. Toimialan nelimaali-viitekehyksen mukaisesti parannetaan saatavuutta ja asiakaskokemusta, vaikuttavuutta, tuottavuutta sekä henkilöstökokemusta samanaikaisesti uudistamalla palveluja. Toimialan nelimaali-tavoite mahdollistaa eri näkökulmien seuraamisen samanaikaisesti, jolloin ne täydentävät toisiaan. Lisäksi tuottavuustavoitteeseen pyritään esimerkiksi uusien toimintatapojen avulla ja digitalisaatiota hyödyntäen, jolloin turvataan asiakaslähtöiset ja oikea-aikaiset palvelut asiakasmäärien kasvaessakin.

Palveluja uudistetaan tunnistamalla erilaisten asiakasryhmien tarpeet aikaisempaa tarkemmin ja tarjoamalla palvelut uudella tavalla organi-

soiduissa keskuksissa. Näitä ovat perhekeskus, terveys- ja hyvinvointikeskus sekä monipuolinen palvelukeskus. Palveluja integroidaan ja räätälöidään monitoimijaisesti yhdessä asiakkaan kanssa. Tavoitteena ovat vaikuttavat ja asiakkaan tarpeita vastaavat palvelut.

Palvelujen tuotantotapoja kehitetään esimerkiksi vahvistamalla asiakkaan roolia itsehoidon, omahoidon ja digitaalisten palvelujen avulla niin, että helsinkiläiset tekevät hyvinvointia ja terveyttä edistäviä valintoja arjessaan. Palvelujen digitalisoiminen mahdollistaa asukkaille entistä aktiivisemmän roolin itsestään huolehtimisessa.

Suoritetiedon lisäksi seurataan terveys- ja hyvinvointitietoa. Toimialalla on määritelty ja otettu käyttöön terveys- ja hyvinvointi -indikaattoreita, joilla voidaan osaltaan seurata toiminnan vaikuttavuutta. Nämä indikaattorit ovat keskeisten kansansairauksien ja sosiaalisen syrjäytymisen riskitekijöitä. Terveysindikaattoreita ovat muun muassa painoindeksi, tupakointi sekä verenpaine. Hyvinvointi-indikaattoreita ovat tieto koulutuksen ulkopuolelle jäämisestä, asunnottomuudesta sekä pitkäaikaistyöttömyydestä ja työmarkkinatuen saannista sekä täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen päätöksestä. Alkoholin käytön riskitesti ja masennustesti ovat yhteisiä terveys- ja hyvinvointi-indikaattoreita. Indikaattoritiedon perusteella tehdään tarvittavia johtamistoimenpiteitä palveluissa.

Toiminnan laatua seurataan ja kehitetään esimerkiksi nelimaalin mittareilla, palveluprosessien sujuvuuden seurannalla ja omavalvonnan avulla. Laadun seurannan mittareita ovat muun muassa asiakaskokemus, palveluihin pääsyn seuranta-ajat sekä vaaratapahtuma- ja epäkohtailmoitukset. Sosiaali- ja terveystoimialalla on vahvistettu Lean-osaamista, ja sen avulla on kehitetty palveluprosesseja vähentämällä tarpeettomia työvaiheita ja kohdentamalla voimavaroja vaikuttavammin. Laadunseurantaa on parannettu esimerkiksi ottamalla käyttöön SPro-järjestelmä epäkohtien ilmoittamiseen perustuen sosiaalihuoltolain velvoitteeseen henkilökunnan ilmoitusvelvollisuudesta.

Terveys- ja hyvinvointilaki velvoittaa arvioimaan päätösten vaikutukset väestön terveyteen ja hyvinvointiin ennakoivasti. Tämä toteutuu jo nykyisellään, sillä terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi on osa suunnitelmien ja päätösesitysten normaalia valmistelua. Arviointi nostaa esille kaupunkilaisten terveyteen ja hyvinvointiin kohdistuvia asioita. Sosiaali- ja terveystoimissa osana päätösesitysten valmistelua arvioidaan niiden terveys- ja hyvinvointivaikutuksia kaupungin ohjeistuksen mukaisesti (liite 2). Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että jatkossa suurten kaupunkien välisessä yksikkökustannusten seurannassa vertaillaan myös palveluiden sisältöä."

Käsittely

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus:

Jäsen Heidi Ahola: Lisätään lausunnon viimeisen kappaleen loppuun lause "Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että jatkossa suurten kaupunkien välisessä yksikkökustannusten seurannassa vertaillaan myös palveluiden sisältöä."

Kannattaja: jäsen Saku Etholén

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus (jäsen Heidi Ahola): Lisätään lausunnon viimeisen kappaleen loppuun lause "Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että jatkossa suurten kaupunkien välisessä yksikkökustannusten seurannassa vertaillaan myös palveluiden sisältöä."

Jaa-äännet: 2

Tapio Bergholm, Esa Olavi Lehtopuro

Ei-äännet: 7

Heidi Ahola, Ahto Apajalahti, Cecilia Ehrnrooth, Saku Etholén, Laura Nordström, Hannu Tuominen, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 4

Sami Heistaro, Seija Muurinen, Mari Rantanen, Daniel Sazonov

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Heidi Aholan vastaehdotuksen äänin 7 - 2 (tyhjää 4).

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Tarja Saarinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 48248
tarja.saarinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Aro Katju, toivomusponsi 10, Kvsto 27.9.2017 asia 3
- 2 Terveys- ja hyvinvointivaikutusten ennakoarviointi Helsingissä (lisätty 23.1.2018)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Katju Aron toivomusponnosta:

"Kaupunkistrategian mukaan kaupungin taloutta hoidetaan vastuullisesti, kestävästi ja tuottavasti, jotta kuntalaisten palvelut voidaan turvata pitkällä aikavälillä. Sosiaali- ja terveystoimialan keskeinen perustehtävä on terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen.

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan (§ 321 27.9.2017) strategian toteuttamista arvioidaan ja seurataan osana vuosittaista talouden ja toiminnan seurantaa. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kaupungin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Lisäksi kaupunkistrategian toteutumisen seurannalle ollaan valmistelemassa mittareita kaupunkitasolle, toimialatasolle ja palvelujen tasolle.

Myös maakunta- ja sote-uudistus edellyttävät tietotuotannon uudistamista. Osana uudistuksen valmistelua luodaan yhtenäinen mittaristo väestön hyvinvoinnin ja palvelutarpeiden arviointiin sekä palvelujen laadun, vaikuttavuuden, kustannusten ja tehokkuuden seuraamiseen. Mittareita kehitetään parhaillaan sekä Uudenmaan maakunnan valmistelussa että kansallisesti.

Tuottavuutta seurataan muun muassa vertaamalla yksikkökustannusten kehitystä suhteessa muihin pääkaupunkiseudun kuntiin valituissa palveluissa sekä tuottavuuden muutosta verrattuna edellisiin vuosiin. Toimialan nelimaali-viitekehityksen mukaisesti parannetaan saatavuutta ja asiakaskokemusta, vaikuttavuutta, tuottavuutta sekä henkilöstökokemusta samanaikaisesti uudistamalla palveluja. Toimialan nelimaali-tavoite mahdollistaa eri näkökulmien seuraamisen samanaikaisesti, jolloin ne täydentävät toisiaan. Lisäksi tuottavuustavoitteeseen pyritään esimerkiksi uusien toimintatapojen avulla ja digitalisaatiota hyödyntäen, jolloin turvataan asiakaslähtöiset ja oikea-aikaiset palvelut asiakasmäärien kasvaessakin.

Palveluja uudistetaan tunnistamalla erilaisten asiakasryhmien tarpeet aikaisempaa tarkemmin ja tarjoamalla palvelut uudella tavalla organisoituissa keskuksissa. Näitä ovat perhekeskus, terveys- ja hyvinvointikeskus sekä monipuolinen palvelukeskus. Palveluja integroidaan ja räätälöidään monitoimijaisesti yhdessä asiakkaan kanssa. Tavoitteena ovat vaikuttavat ja asiakkaan tarpeita vastaavat palvelut.

Palvelujen tuotantotapoja kehitetään esimerkiksi vahvistamalla asiakkaan roolia itsehoidon, omahoidon ja digitaalisten palvelujen avulla niin, että helsinkiläiset tekevät hyvinvointia ja terveyttä edistäviä valintoja arjessaan. Palvelujen digitalisoiminen mahdollistaa asukkaille entistä aktiivisemmän roolin itsestään huolehtimisessa.

Suoritetiedon lisäksi seurataan terveys- ja hyvinvointitietoa. Toimialalla on määritelty ja otettu käyttöön terveys- ja hyvinvointi -indikaattoreita, joilla voidaan osaltaan seurata toiminnan vaikuttavuutta. Nämä indikaattorit ovat keskeisten kansansairauksien ja sosiaalisen syrjäytymisen riskitekijöitä. Terveysindikaattoreita ovat muun muassa painoindeksi, tupakointi sekä verenpaine. Hyvinvointi-indikaattoreita ovat tieto koulutuksen ulkopuolelle jäämisestä, asunnottomuudesta sekä pitkäaikaistyöttömyydestä ja työmarkkinatuen saannista sekä täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen päätöksestä. Alkoholin käytön riskitesti ja masennustesti ovat yhteisiä terveys- ja hyvinvointi-indikaattoreita. Indikaattoritiedon perusteella tehdään tarvittavia johtamistoimenpiteitä palveluissa.

Toiminnan laatua seurataan ja kehitetään esimerkiksi nelimaalin mittareilla, palveluprosessien sujuvuuden seurannalla ja omavalvonnan avulla. Laadun seurannan mittareita ovat muun muassa asiakaskokemus, palveluihin pääsyn seuranta-ajat sekä vaaratapahtuma- ja epäkohtailmoitukset. Sosiaali- ja terveystoimialalla on vahvistettu Lean-osaamista, ja sen avulla on kehitetty palveluprosesseja vähentämällä tarpeettomia työvaiheita ja kohdentamalla voimavaroja vaikuttavammin. Laadunseurantaa on parannettu esimerkiksi ottamalla käyttöön SPro-järjestelmä epäkohtien ilmoittamiseen perustuen sosiaalihuoltolain veloitteeseen henkilökunnan ilmoitusvelvollisuudesta.

Terveydenhuoltolaki velvoittaa arvioimaan päätösten vaikutukset väestön terveyteen ja hyvinvointiin ennakoivasti. Tämä toteutuu jo nykyisellään, sillä terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi on osa suunnitelmien ja päätösesitysten normaalia valmistelua. Arviointi nostaa esille kaupunkilaisten terveyteen ja hyvinvointiin kohdistuvia asioita. Sosiaali- ja terveystoimessa osana päätösesitysten valmistelua arvioidaan niiden terveys- ja hyvinvointivaikutuksia kaupungin ohjeistuksen mukaisesti (liite 2)."

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt sosiaali- ja terveyslautakunnalta lausuntoa kaupunginhallitukselle valtuutettu Katju Aron toivomusponnosta tuottavuustavoitteen toteutumisen seurannasta 31.1.2018 mennessä.

30.01.2018

Asia/3

Lausunnot on pyydetty myös kasvatus- ja koulutuslautakunnalta, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalta sekä kaupunkiympäristölautakunnalta.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Tarja Saarinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 48248
tarja.saarinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Aro Katju, toivomusponsi 10, Kvsto 27.9.2017 asia 3
- 2 Terveys- ja hyvinvointivaikutusten ennakoarviointi Helsingissä (lisätty 23.1.2018)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 16.01.2018 § 4

HEL 2017-010769 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

16.01.2018 Pöydälle

Jäsen Katju Aro pyysi asian pöydälle ja lausuntoa täydennettäväksi vastauksilla seuraaviin kysymyksiin:
- mitä nykyiset hyvinvointi-indikaattorit ovat?
- miten laadunseuranta voitaisiin parantaa nykyisestä ja mitä uusia indikaattoreita voitaisiin ottaa käyttöön?
- miten terveys- ja hyvinvointivaikutusten ennakoarviointi ja seuranta kytetään lautakunnan budjettityöskentelyyn?

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Tarja Saarinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 48248
tarja.saarinen(a)hel.fi